

**Opas
ulkomaisen harjoittelijan
työnantajalle
2010**

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO on opetusministeriön alainen asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka tehtävänä on edistää kansainvälistä vuorovaikutusta koulutuksessa, työelämässä sekä nuorten keskuudessa.

CIMOn toimialaan kuuluvat useiden EU:n koulutus- ja nuoriso-ohjelmien sekä Suomen valtion apurahaohjelmien toimeenpano, kansainvälinen harjoittelu, Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen edistäminen ulkomaisissa yliopistoissa sekä koulutuksen kansainvälistymiseen liittyvä viestintä ja neuvonta.

Lisäksi CIMO toimii Euroopan yhteisön Kulttuuriohjelman kansallisena yhteyspisteenä ja markkinoi suomalaista korkeakoulutusta sekä Suomessa tarjolla olevia harjoittelu- ja nuorisovaihtomahdollisuuksia ulkomailla.

Arvoisa työnantaja,

Lämpimät kiitoksemme siitä, että olet tarjonnut harjoittelupaikan ulkomaiselle nuorelle! Samalla olet auttanut suomalaista opiskelijaa tai vasta tutkintonsa suorittanutta nuorta saamaan harjoittelupaikan ulkomailta – useimmat harjoitteluohjelmat nimittäin toimivat vasta-vuoroisuusperiaatteella.

CIMOn tukemissa harjoitteluohjelmissa liikkuu vuosittain lukuisia suomalaisia ja ulkomaalaisia nuoria. Harjoittelijoita tulee ja lähtee myös esimerkiksi oppilaitosten ja opiskelijajärjestöjen harjoitteluohjelmissa. Lisäksi yhä useampi nuori hankkii harjoittelupaikkansa itse. CIMOn tehtävänä on suunnitella ja kehittää kansainvälistä harjoittelua valtakunnallisella tasolla sekä luoda sille myönteistä ilmapiiriä Suomessa.

Kansainväliseen harjoitteluun osallistuminen avaa nuorille portteja maailmalle, mutta myös yritykset hyötyvät harjoittelijoistaan monin tavoin. Toivomme Sinunkin saavan myönteisiä kokemuksia ulkomaisen nuoren kanssa työskennellessäsi – olipa kotimaisena yhteistyökumppaninasi harjoitteluasioissa sitten CIMO, Työ- ja elinkeinotoimisto, opiskelijajärjestö, oppilaitos tai sen ura- ja rekrytointipalvelu.

Tämä opas on osa CIMOn työnantajille suuntaamia palveluja. Olemme koonneet siihen tietoa, jota ulkomaisen harjoittelijan palkanneena tarvitset. Vaikka joitakin asioita käsitelläänkin pelkästään CIMOn näkökulmasta, löytyy oppaasta paljon sellaista tietoa, joka hyödyttää muitakin kuin omien harjoittelijoidemme työnantajia.

Olemme yrittäneet oppaassa vastata juuri niihin kysymyksiin, joita työnantajat meille tavallisesti esittävät. Mikäli jokin asia jää kuitenkin askarruttamaan, ota meihin yhteyttä! Vastaamme mielellämme kansainvälistä harjoittelua koskeviin kysymyksiisi myös henkilökohtaisesti.

Palveluksessanne!

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO

Sisältö

1. Perusasioita kansainvälisestä harjoittelusta	3
Mitä kansainvälinen harjoittelu on?	3
Ulkomaiset hakijat	4
Harjoittelu-aika	4
Palkkaus	5
Miten harjoittelija valitaan?	5
Työnantajan päätös harjoittelijan hyväksymisestä	6
Peruutukset	6
Työnantajan itse rekrytoima harjoittelija	7
Erasmus-harjoittelu	7
2. Harjoittelun virallinen puoli	9
Tarvittavat luvat	9
Rekisteröityminen	9
Verotus	10
Työsopimus	15
Vakuutus	15
Asunto	15
Matkat	16
Vapaa-aika	16
3. Vielä kerran: harjoittelujakso alusta loppuun	17
Harjoittelija saapuu	17
Tarkista, että lupa-asiat ovat kunnossa!	17
Harjoittelijan perehdyttäminen	
ja harjoittelusuunnitelma	18
Harjoittelujakson pidentäminen	18
Ongelmatilanteet	19
Harjoittelu päättyy	19

1. Perusasioita kansainvälisestä harjoittelusta

Mitä kansainvälinen harjoittelu on?

Kansainvälisen harjoittelun ohjelmiin voivat hakea yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja muissa ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevat tai vasta tutkintonsa suorittaneet henkilöt. Harjoittelulla tarkoitetaan yhdestä kuukaudesta puoleentoista vuoteen kestävästä työskentelyjaksoa toisessa maassa. Yleensä harjoittelujakso kestää kolmesta kuuteen kuukautta. Kyseessä on aina työskentely omalla opiskelualalla: päämääränä on tukea harjoittelijan opintoja ja parantaa hänen ammatillisia valmiuksiaan. Usein harjoittelujakso voidaan sisällyttää tutkintoon. Harjoittelijoilta edellytetään riittävän pitkälle edenneitä opintoja ja hyvää kielitaitoa sekä toisinaan myös aikaisempaa työkokemusta alalta.

Suomessa harjoittelumahdollisuuksia järjestävät Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn lisäksi Pohjola-Norden, oppilaitokset ja niiden ura- ja rekrytointipalvelut sekä useat opiskelijajärjestöt (yhteystiedot takakannessa). Kansainvälistä harjoittelua tukevat myös EU:n Erasmus- ja Leonardo da Vinci -ohjelmat. Erasmus-harjoittelusta kerrotaan tarkemmin tämän oppaan sivuilla 7–8.

Kansainvälisen harjoittelun ohjelmat toimivat pääsääntöisesti vastavuoroisuusperiaatteella: suomalaisille nuorille tarjoutuu harjoittelumahdollisuuksia samassa suhteessa kuin Suomesta löytyy harjoittelupaikkoja ulkomaalaisille. Harjoitteluohjelmissa voi olla mukana useita maita: tällainen on esimerkiksi tekniikan alan IAESTE, jossa on yli kahdeksankymmentä osallistujamaata. Suurin osa ohjelmista perustuu kahdenväliseen sopimukseen CIMOn ja toisessa maassa toimivan yhteistyöorganisaation välillä. Suomessa ulkomaisille opiskelijoille harjoittelupaikkoja hankkivat CIMOn lisäksi oppilaitokset, Työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot) ja muut harjoittelua hoitavat organisaatiot.

CIMO tekee harjoitteluasioissa tiivistä yhteistyötä työhallinnon kanssa. TE-toimistojen kansainvälistä harjoittelua hoitava henkilöstö neuvoo ja opastaa harjoittelusta kiinnostuneita nuoria ja osallistuu harjoittelupaikkojen hankintaan. Osa Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksista (ELY-keskuksista) ja korkeakouluista sekä TE-toimistoista

järjestää ulkomaisille harjoittelijoille kesäisin vapaa-ajan ohjelmaa.

Ulkomaiset hakijat

Harjoittelijoiden hakemuksia tulee CIMOon useiden kansainvälisten ja ulkomaisten organisaatioiden kautta. Ulkomaisten yhteistyökumppaneiden kanssa on etukäteen sovittu siitä, minkä alojen opiskelijoiden hakemuksia CIMOon toimitetaan. Hakijoita sijoitetaan joko CIMOLle tarjottuihin paikkoihin tai heille yritetään etsiä sopivia harjoittelupaikkoja yhteistyössä TE-toimistojen kanssa.

CIMOn kautta on Suomeen tullut mm. yhteiskunta- ja luonnontieteellisen alan, kaupallisen alan, humanististen alojen, maa- ja metsätalous- sekä puutarha-alan, teknisen alan ja ympäristöalan harjoittelijoita. Useimmat harjoittelupaikkaa hakevat ovat opiskelijoina suomalaisia yliopistoja, ammattikorkeakouluja tai opistoja vastaavissa oppilaitoksissa. Hakijoiden joukossa on jonkin verran myös ammattioppilaitosten opiskelijoita.

Tulijoita on ollut useimmista Euroopan maista, Venäjältä, Etelä- ja Pohjois-Amerikasta, Aasiasta, sekä jonkin verran myös Afrikasta ja Australiasta. Työnantajalla on mahdollisuus esittää toiveita harjoittelijan kotimaasta.

Useimmat harjoittelijoista puhuvat oman äidinkieltensä lisäksi englantia. Myös espanjan-, ranskan-, saksan- tai venäjätaitoisia harjoittelijoita on paljon. Mikäli työnantaja ei edellytä harjoittelijan puhuvan englantia äidinkielenään, on sopivan henkilön löytyminen helpompaa. Jos yrityksessä on tarvetta lisätä jonkin erityisen kielen osaamista, kannattaa palkata kyseistä kieltä puhuva harjoittelija.

Harjoitteluaika

Ulkomainen harjoittelija työskentelee useimmiten 3–6 kuukautta touko- ja syyskuun välisenä aikana, mutta muutkin ajankohdat ovat mahdollisia. Esimerkiksi Aasiasta ja Australiasta tuleville soveltuu alkuvuosi harjoittelun aloitusajankohdaksi kesää paremmin. Pisimmillään harjoittelun kesto voi olla 18 kuukautta.

Palkkaus

Ulkomaiselle harjoittelijalle tulee maksaa työehtosopimuksen mukaista harjoittelijan palkkaa. Kun palkasta on vähennetty verot ja maksettu vuokra, rahaa täytyy riittää vielä ruokailuun sekä asunnon ja työpaikan välisiin matkakustannuksiin. Esimerkiksi teknisen alan IAESTE-harjoittelijoiden tyypillinen kuukausipalkka on ollut 1 000–1 500 euroa.

Miten harjoittelija valitaan?

Harjoittelijan palkkaamisesta kiinnostuneet työnantajat täyttävät CIMOn verkkosivuilta löytyvän sähköisen paikkatarjouslomakkeen. Lomake löytyy osoitteesta <http://kv-harjoitteluhakulomake.cimo.fi/placementoffer/>

Työnantaja kuvailee lomakkeessa mm. tarjolla olevia työtehtäviä ja kertoo toiveistaan harjoittelijan kotimaan, opiskelualan ja -vaiheen sekä kielitaidon suhteen. Kesä- ja IAESTE-harjoittelua koskevat paikkatarjoukset kannattaa toimittaa CIMOon jo tammikuun puoliväliin mennessä, sillä sopivan harjoittelijan etsiminen yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa vaatii oman aikansa.

IAESTE-ohjelmaan tarjotut teknillisen alan harjoittelupaikat vaihdetaan osallistujamaiden kesken vuosittain tammikuussa järjestettävässä konferenssissa. Muut IAESTE-maat lähettävät harjoitteli- ja ehdokkaitensa hakemukset Suomen IAESTE-toimistoon eli CIMOon maaliskuun loppuun mennessä. Työnantaja saa tiedon hänelle tarjottavasta harjoittelijasta huhtikuun puoliväliin mennessä. Kaikki hakemukset eivät tule CIMOon aivan aikataulun mukaisesti, mutta kuitenkin kevään kuluessa.

Muita harjoitteluohjelmia koskevat hakemukset tulevat CIMOon yhteistyöorganisaatioiden välityksellä. Työnantaja saa tiedot harjoitteli- ja ehdokkaastaan hyvissä ajoin ennen harjoittelujakson alkua, maaliskuun huhtikuussa, tai sopimuksen mukaan.

Työnantajan päätös harjoittelijan hyväksymisestä

Työnantaja harkitsee, onko hakija sopiva tarjottuun harjoittelupaikkaan ja toimittaa kirjallisen hyväksymisilmoituksensa CIMOon mahdollisimman pian. Päätöstä tehdessään työnantajan kannattaa olla yhteydessä harjoittelijaehdokkaaseen sähköpostitse tai puhelimitse lisätietojen saamiseksi tai esimerkiksi kielitaidon varmistamiseksi. Mikäli työnantaja järjestää harjoittelijalle asunnon, hyväksymisilmoituksen mukana voi antaa siitä tarkempia tietoja. Toivottavaa on, että työnantaja ilmoittaa hyväksymisestä myös suoraan harjoittelijalle ja lähettää lisätietoja, esimerkiksi esitteitä yrityksestään. Viimeistään tässä vaiheessa on paikallaan ilmoittaa, jos paikkatarjoukseen on tullut tarkennuksia tai muutoksia.

Peruutukset

Jos työnantaja ei hyväksy hakijaa, CIMO haluaa siitä mielellään kirjallisen ilmoituksen, jossa mainitaan myös hylkäämisen syy: tämä auttaa meitä kehittämään harjoittelua vastaamaan entistä paremmin suomalaisen elinkeinoelämän tarpeita. Mikäli ensimmäinen harjoittelijaehdokkaas ei sovellu työnantajalle, voi CIMO yrittää etsiä uutta, sopivampaa ehdokasta. Usein tämä onnistuuikin, varsinkin jos kevät ei vielä ole liian pitkällä.

Toisinaan käy niin, että CIMO ehdottaa sopivaa hakijaa työnantajan tarjoamaan paikkaan, ja käykin ilmi, että paikka on jo täytetty työnantajan omien, suorien kontaktien kautta. Tällöin sekä CIMO että vastaava ulkomainen organisaatio ovat tehneet turhaa työtä, samoin paikkaa hakenut opiskelija. Onkin toivottavaa, että CIMOon tarjottuja paikkoja ei täytettäisi muilla keinoin.

Mikäli yrityksen tilanne on paikkatarjouksen tekemisen jälkeen muuttunut siten, että harjoittelupaikkaa ei enää voida tarjota, tulisi tästä ilmoittaa CIMOon viipymättä. Mikäli harjoittelupaikka peruuntuu vasta sen jälkeen kun harjoittelijan paperit on toimitettu työnantajalle, CIMO pyrkii järjestämään hakijalle uuden paikan. Tämä on monesti vaikeaa, ja ellei se onnistu, työnantajan olisi korvattava harjoittelijalle aiheutuneet kulut.

Myös harjoittelija saattaa syystä tai toisesta peruuttaa. Mikäli peruutus tapahtuu tarpeeksi ajoissa, CIMO voi työnantajan niin halutessa etsiä uuden ehdokkaan.

Työnantajan itse rekrytoima harjoittelija

Monesti työnantajat löytävät omien kontaktiensa avulla sopivia ulkomaisia harjoittelijoita, mutta tarvitsevat apua esimerkiksi lupa-asoiden järjestämisessä. CIMO voi ottaa harjoittelijat ohjelmiinsa, mikäli sekä harjoittelija että hänelle tarjottu harjoittelupaikka täyttävät kansainvälisen harjoittelun edellytykset: harjoittelija on opiskelija tai vasta tutkintonsa suorittanut nuori ja harjoittelu on opintoihin liittyvää. Yritysten on kuitenkin vastavuoroisesti tarjottava CIMOLle avoimia harjoittelupaikkoja.

Työnantaja täyttää CIMOn sähköisen paikkatarjouslomakkeen, johon merkitään kyseessä olevan harjoittelijan nimi, syntymäaika, osoite ja oppilaitos. Paikkatarjouslomakkeen lisäksi CIMOon toimitetaan harjoittelijan CV sekä selvitys opinnoista (oppilaitoksen kirjoillaolotodistus tai kopio tutkintotodistuksesta).

Kun kyseessä on työnantajan rekrytoima harjoittelija, jää asunnon järjestäminen joko harjoittelijan itsensä tai työnantajan huoleksi.

Erasmus-harjoittelu

EU:n Erasmus-ohjelma on osa Elinikäisen oppimisen ohjelmaa (LLP), jonka nykyinen ohjelmakausi kestää vuoteen 2013 asti. Erasmus-ohjelma on jo 20 vuoden ajan tukenut eurooppalaisten korkeakoulujen välistä yhteistyötä, mutta nykyisin ohjelma tukee myös korkeakoulujen ja työelämän välistä yhteistyötä. Erasmus-ohjelman uutena toimintona on harjoittelijavaihto, jonka kautta myös Suomeen saapuu korkeakouluopiskelijoita suorittamaan opintoihinsa kuuluvaa harjoittelua.

Erasmus-harjoittelijoita voivat ottaa vastaan sekä yksityiset yritykset että erilaiset yksityiset ja julkiset työelämän organisaatiot. Poikkeuksena tästä ovat EU:n toimielimet, EU-ohjelmia hallinnoivat organisaatiot (esim. kansalliset toimistot) ja opiskelijan kotimaan diplomaattiset edustustot ulkomailla. Suomalaisiin yrityksiin Erasmus-harjoittelijoita voi saapua suomalaisten korkeakoulujen kautta, mutta yksittäiset opiskelijat voivat myös itsenäisesti hakea harjoittelupaikkaa yrityksistä. CIMO toimii Erasmus-ohjelmassa Suomen kansallisena toimistona eli hallinnoi EU:n määrärahojen jakamista suomalaisille korkeakouluille sekä neuvoa ja tiedottaa Erasmus-ohjelmasta Suomessa. Erasmus-ohjelman

osalta CIMO ei kuitenkaan hoida yksittäisten opiskelijoiden vaihtoon liittyviä järjestelyjä, vaan niistä vastaavat lähettävä ja vastaanottava korkeakoulu/yritys sekä opiskelija itse.

Erasmus-harjoittelijoita voi saapua Suomeen kaikista ohjelmaan osallistuvista maista, joita ovat 27 EU-maan ohella Islanti, Norja, Liechtenstein ja Turkki. Harjoittelun kesto on 3–12 kuukautta ja harjoittelu luetaan osaksi opiskelijan omassa maassaan suorittamaa korkeakoulututkintoa. Erasmus-harjoittelija saa yleensä lähettävältä korkeakoululta Erasmus-apurahan, joka on suuruudeltaan keskimäärin 200–500 euroa kuussa. Lisäksi työnantaja voi maksaa harjoittelijalle palkkaa, sillä apuraha ei yleensä riitä kattamaan harjoittelusta opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia.

Ennen Erasmus-harjoittelun alkua opiskelija, lähettävä korkeakoulu ja vastaanottava yritys laativat yhdessä harjoittelusopimuksen (Training Agreement), jossa sovitaan mm. harjoittelun kestosta, tavoitteista, sisällöstä ja arvioinnista. Lisäksi yritys solmii harjoittelijan kanssa erillisen Suomen lainsäädännön mukaisen työ- tai harjoittelusopimuksen, jossa sovitaan harjoittelun käytännön asioista, kuten työajoista, lomista ja palkasta. Harjoittelulle määritellään ohjaaja sekä lähettävästä korkeakoulusta että vastaanottavasta yrityksestä.

On toivottavaa, että vastaanottava yritys avustaa harjoittelijaa käytännön asioissa, kuten asunnon etsimisessä sekä lupa-, vero- ja vakuutusasioiden hoitamisessa. Jos harjoittelija saapuu Suomeen suomalaisen korkeakoulun kautta, voi myös korkeakoulu olla apuna käytännön järjestelyissä.

Harjoittelun päätteeksi yritys antaa opiskelijalle todistuksen harjoittelusta. Todistuksesta tulee ilmetä harjoittelun toteutunut kesto ja sisältö.

2. Harjoittelun virallinen puoli

Tarvittavat luvat

CIMOn harjoitteluohjelmien kautta Suomeen tulevat ulkomaiset harjoittelijat eivät tarvitse työntekijän oleskelulupaa (aik. työ lupa). Oleskelulupa on kuitenkin usein hankittava.

ETA-maista ja Sveitsistä tulevat harjoittelijat eivät tarvitse oleskelulupaa. Mikäli harjoittelujakso kestää yli kolme kuukautta, vaaditaan kuitenkin oleskeluoikeuden rekisteröinti.

ETA-maiden ja Sveitsin kansalaiset rekisteröivät oleskeluoikeutensa tarvittaessa Suomeen tultuaan asuinpaikkansa poliisiviranomaisella. Rekisteröinti maksaa 40 euroa (2008), samoin sen pidennys.

ETA-maiden ja Sveitsin ulkopuolelta tulevat sekä muukalaispassilla matkustavat harjoittelijat tarvitsevat aina oleskeluluvan harjoittelun pituudesta riippumatta. Harjoittelijat hankkivat jo ennen maahan saapumistaan oleskeluluvan kotimaansa Suomen edustustosta. Luvan hankinnassa tarvitaan oleskelulupapuolto-asiakirja, jonka CIMO toimittaa harjoittelijalle. Oleskeluluvan hinta on 225 euroa (2010). Mikäli harjoittelujaksoa halutaan pidentää, oleskeluluvan pidennystä haetaan Suomessa asuinpaikkakunnan poliisiviranomaisilta. Oleskeluluvan pidennys maksaa 120 euroa (2010). Hakemuksen liitteeksi tarvitaan oleskeluluvan pidennyksen puolto-asiakirja, jonka CIMO tekee työntantajan esityksestä. Hakemuksen käsittelee Maahanmuuttovirasto, ja siihen saattaa kulua viikkoja. Tietoa ulkomaalaisten tarvitsemista luvista löytyy Maahanmuuttoviraston verkkopalvelusta <http://www.migri.fi>.

ETA-maiden ja Sveitsin ulkopuolelta Suomeen tulevien harjoittelijoiden on myös pyydettäessä esitettävä maahantuloviranomaisille CIMOn kirjallinen vahvistus harjoittelupaikasta.

Rekisteröityminen

Mikäli harjoittelujakso kestää yli vuoden, tulee harjoittelijan rekisteröityä lähimmässä maistraatissa. Hän saa tällöin suomalaisen henkilötunnuksen ja voi anoa Kela-korttia kansaneläkelaitokselta. Rekisteröitymistä vaaditaan myös esimerkiksi verokortin saamiseksi, jos harjoittelu

kestää yli kuusi kuukautta. Monilla paikkakunnilla rekisteröityminen on välttämätöntä myös, mikäli harjoittelija aikoo hankkia bussikortin kaupunkiliikenteeseen.

Verotus

1. Vakuutusmaksuista

Työeläkevakuutusmaksu ja tapaturmavakuutusmaksu on suoritettava, kun ulkomailta tuleva tekee Suomessa työtä suomalaiselle työnantajalle. Samoin työntekijältä on perittävä työntekijän eläke- ja työttömyysvakuutusmaksu.

Lisäksi, jos työskentely Suomessa kestää vähintään 4 kuukautta, noudatetaan seuraavaa. Suomalaisen yrityksen on maksettava palkan perusteella työnantajan sosiaaliturvamaksu (st-maksu). Lähdeverokortin saaneelta työntekijältä on mahdollisen lähdeveron lisäksi perittävä vakuutetun sairausvakuutusmaksu (1,98 % = sairaanhoitomaksu ja sairausvakuutuksen päivärahamaksu yhteensä). Verokortin saaneella maksu sisältyy ennakonpidätysprosenttiin. Tässä kappaleessa tarkoitettuja maksuja ei makseta Suomeen, jos kyseessä on sellainen esim. au-pair tai harjoittelija, jonka työansio on alle 1019,00 euroa/kk tai työaika alle 18 t/viikko.

2. Tuloverotuksesta

2.1. Suomessa enintään 6 kuukautta oleskelevat (lähdeverokorttilaiset) ja lähdeverovähennys

Suomessa enintään 6 kuukautta oleskeleva on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Suomalainen työnantaja perii hänen palkastaan 35 %:n suuruisen lopullisen lähdeveron palkan suuruudesta riippumatta. Kun vero on lopullinen, työntekijältä ei edellytetä Suomessa veroilmoitusta eikä tavanomaisia verovähennyksiä voida tehdä.

Jos asianomainen merkitä on lähdeverokortissa, työnantaja saa kuitenkin ennen veron perimistä vähentää 510 euroa/kk, tai, jos tulo kertyy alle kuukauden ajalta, 17 euroa/pv. Työntekijä tulee yleensä ohjata itse käymään verotoimistossa lähdeverokorttia hakemassa, koska silloin hänelle samalla saadaan suomalainen henkilötunnus.

Jos työskentely kestää esimerkiksi 1.7–8.8, vähennys on 510 euroa + 136 euroa. Verosopimuksen perusteella henkilö voi joskus olla oikeutettu edellä mainittua suurempaan vähennykseen, ks. kohta 3.

Luontoisedut

Luontoisedut ovat lähdeveron alaisia ja ne arvioidaan samoin perustein kuin Suomessa asuvienkin kohdalla. Asunnon, ravinnon, valon ja lämmön sisältävä täysihoitoetu on ajalta 1.1.–30.6.2010 arvoltaan yksityishuoneessa 431 euroa/kk ja yhteishuoneessa 415 euroa/kk. Ajalta 1.7.–31.12.2010 vastaava täyshoitoetu on yksityishuoneessa 407 euroa/kk ja yhteishuoneessa 392 euroa/kk. Osan kuukaudesta asuvalle arvo on asumisaikaa vastaava osa kuukausiarvosta.

Jos opiskelijalle tai harjoittelijalle maksetaan päivärahaa, se on lähdeveron alaista. Lähdeveroa ei kuitenkaan mene Suomen kotimaan päivärahan määrästä, jos opiskelija tai harjoittelija poikkeuksellisesti tekee Suomessa työmatkoja erityiselle työntekemispaikalle.

Työnantajan menettely

Työnantaja perii palkasta lähdeveron siten kuin edellä on selvitetty. Jos vakuutetun sairausvakuutusmaksu on perittävä ja työnantajan st-maksu suoritettava, ne lasketaan palkan ja luontoisetujen yhteismäärästä. Jos yhteismäärä on kuukaudessa 650 euroa, maksut suoritetaan 650 eurosta, vaikka lähdevero perittäisiin vain 140 eurosta.

Peritty lähdevero maksetaan verovirastolle viimeistään veron perimistä seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä.

Säännöllisesti palkkoja maksava työnantaja sisällyttää myös rajoitusti verovelvolliselle maksettuja suorituksia koskevat tiedot arvonlisäveron ja työnantajasuoritusten yhteiseen valvontailmoitukseen.

Satunnaisesti palkkoja maksava työnantaja ei anna valvontailmoitusta ja käyttää oma-aloitteisten verojen tilisiirtolomaketta VEROH 7619. Lähdeveron tilittämistä koskevat ohjeet löytyvät www.vero.fi - sivuilta, ”Vero-ohjeiden” alakohdasta ”Oma-aloitteisen veron maksaminen”.

Työnantajan on annettava verovirastolle erityinen rajoitetusti verovelvollisille maksettuja suorituksia koskeva vuosi-ilmoitus VEROH 7809. Ilmoituksen antoa varten maksajalla on oltava mm. tieto tulonsaajan osoitteesta kotivaltiossa. Vuosi-ilmoitus tulisi antaa sähköisesti.

CERTIFICATE ON FINAL TAX IN FINLAND / REMUNERATION FOR WORK
TOSITE RAJOITETUSTI VEROVOLVOLLISELLE / TYÖSTÄ MAKSETTU PALKKA TAI KORVAUS

Save this document. You may have to show it to the tax authorities of your Home State.
 Tosite kannattaa säilyttää. Se tulee tarvittaessa esittää kotivaltion veroviranomaiselle.

Currency Rahayksikkö	Year of payment Tulon maksuvuosi
EUR Ilmoita tulo täysin euroin.	

Käytä tuhansien välissä välilyöntiä, ei pilkkuja eikä pisteitä.

Name of recipient Tulonsaajan nimi		Remuneration is paid for period Työskentelyajanjakso	
Taxable income ¹⁾ Veronalainen tulo ¹⁾	Final tax in Finland Peritty lähdevero	Health insurance premium withheld from pay Tulonsaajalta peritty vakuutetun sairausvakuutusmaksu (sairaanhoidomaksu ja päivärahamaksu yhteensä)	Pension and unemployment premiums withheld from pay Tulonsaajalta perityt eläke- ja työttömyysvakuutusmaksut
Payer of income Maksajan nimi		Date and signature Päiväys ja allekirjoitus	
The work was done in Finland Työ on tehty Suomessa ☐ yes kyllä ☐ no ei		The payer is a Finnish government entity Maksaja on julkisyhteisö, esim. valtio, kunta, yliopisto ☐ yes kyllä ☐ no ei	
☐ Wages Palkka	☐ Income from activity of an artist or athlete Taiteilijan tai urheilijan toiminnasta maksettu korvaus	☐ Income from independent services Työkorvaus	☐ Directors' fee Hallintoelimen jäsenyydestä maksettu palkkio
Gross cash remuneration Rahasuoritus bruttona	Value of fringe benefits Luontoisetujen arvo	Compensation of costs (tax free) Verovapaat kustannusten korvaukset	An amount of €510/month or €17/day has been deducted prior to withholding the tax at source Suorituksesta on ennen lähdeveron perimistä vähennetty 510€/kk tai 17€/päivä ☐ yes kyllä ☐ no ei

1) The amount of cash remuneration plus fringe benefits.
 1) Ilmoita rahasuorituksen ja luontoisetujen yhteismäärä.

Verohallituksen ehdotus tositteeksi harjoittelijalle maksetusta palkasta ja peritystä lähdeverosta.
<http://www.vero.fi>

Jos tämä ei ole mahdollista, ilmoitus annetaan lomakkeella VEROH 7809.

Työnantajan on annettava suorituksesta tulonsaajalle tosite, ks. oheinen ehdotus tositteeksi. Samalla tulee kertoa, että tosite kannattaa säilyttää mahdollista kotivaltion veroilmoitusta varten.

2.2 Suomessa yli 6 kuukautta oleskelevat (verokorttilaiset)

Suomessa yli 6 kuukautta oleskelevan palkasta työnantaja toimittaa ennakonpidätyksen. Ennakonpidätystä varten verotoimistosta on haettava verokortti. Jos verosopimus mahdollistaa normaalia lievemmän verokohtelun, verotoimisto tekee tästä merkinnän verokorttiin. Verosopimusten määräyksiä selvitetään kohdassa 3.

3. Verosopimukset

Suomella on kaksinkertaisen verotuksen estämistä koskeva sopimus yli 60 valtion kanssa. Sopimusten mukaan Suomessa ei yleensä voida verottaa ulkomaisen opiskelijan tai harjoittelijan Suomen ulkopuolelta saamaa tuloa. Näin ollen Suomessa ei veroteta ulkomaisen harjoittelijan esimerkiksi kotimaastaan saamaa apurahaa tai EU:n maksamaa taskurahaa.

Sitä vastoin suomalaiselta työnantajalta saadun tulon verotusta useimmat verosopimukset eivät rajoita. Poikkeuksen voi muodostaa tilanne, jossa Suomessa tehtävä työ liittyy henkilön opintoihin kotivaltiossa. Jos tämä edellytys täyttyy, seuraavat verosopimukseen perustuvat vähennykset voidaan tehdä, jos niistä on merkintä verokortissa tai lähdeverokortissa:

Saksa:

Palkka on verovapaata, jos oleskelu Suomessa ei ylitä 183 päivää kalenterivuonna.

Kiina:

Palkka on verovapaata, jos max 2 522,82 euroa/vuosi.

Korea:

Suomessa enintään 5 vuotta oleskelevan teknisen tai liikealan harjoittelijoiden palkasta verovapaata 510 euroa/kk.

Belgia, Bulgaria, Indonesia, Intia, Serbia ja Montenegro, Luxemburg, Puola, Kreikka, Tansania, Thaimaa, Turkki, Unkari:

Palkasta on verovapaata 510 euroa/kk, jos oleskelu Suomessa ei ylitä 183 päivää kalenterivuonna.

Alankomaat, Arabiemiraatit, Argentiina, Barbados, Brasilia, Georgia, Israel, Itävalta, Pakistan, Romania, Tsekki, Ukraina, Vietnam, Venäjä:

Palkasta on verovapaata 510 euroa/kk, jos yhtäjaksoinen oleskelu Suomessa ei ylitä 183 päivää (ei sidottu kalenterivuoteen).

Egypti, Marokko:

Opintoihin tai liikealan (Egypti: myös teollisuuden) harjoitteluun liittyvän työn palkka on verovapaata. Muusta palkasta on verovapaata 510 euroa/kk.

Ranska:

Verovapaata 510 euroa/kk oleskeluajasta riippumatta. Työn ei tarvitse liittyä opintoihin.

Sambia:

Verovapaata 510 euroa/kk, jos oleskelu Suomessa max 365 pv kahden vuoden jakson aikana.

Iso-Britannia, Portugali:

Palkka on verovapaata, jos kyseessä on kaupan, teollisuuden tai maaja metsätalouden harjoittelija. Jos työ ei liity opintoihin, verovapaata on 510 euroa/kk.

Japani:

Palkka verovapaata, jos max 2 000 USD kalenterivuonna.

Malesia:

Palkka verovapaata, jos max 2 500 USD kalenterivuonna.

Filippiinit:

Palkka verovapaata, jos max 1 009,13 euroa kalenterivuonna.

Färsaaret, Islanti:

Verovapaata 20 000 SEK kalenterivuonna.

Sri Lanka:

Verovapaata 1681,88 euroa kalenterivuonna.

Työsopimus

Työnantaja tekee ulkomaisen harjoittelijan kanssa vastaavanlaisen kirjallisen työsopimuksen kuin suomalaistenkin harjoittelijoiden kanssa. Työsopimus on tarpeen yhteisten pelisääntöjen selkeyttämiseksi. Ulkomaisella harjoittelijalla on samat oikeudet kuin suomalaisella harjoittelijalla, esimerkiksi oikeus kahteen lomapäivään työskentelykuukautta kohden. Mahdollisista ylityötunneista maksetaan palkkaa tai annetaan ylityövapaata.

Vakuutus

Ulkomainen harjoittelija on kotimaisen työntekijän tapaan työnantajan vakuuttama työaikana sattuvien tapaturmien varalta. Harjoittelijaa kehoitetaan lisäksi ottamaan vapaa-ajan sairaus- ja tapaturmavakuutus. Mikäli harjoittelijalla ei ole vakuutusta Suomeen tullessaan, harjoittelijan on mahdollista hoitaa asia vielä Suomessa. Työnantajan kannattaa tarkistaa harjoittelijan vakuutukset ennen työsuhteen alkua.

Asunto

Harjoittelija tarvitsee harjoittelunsa ajaksi varustukseltaan ja hinnaltaan kohtuullisen vuokra-asunnon. Mikäli työnantaja ei pysty järjestämään asuntoa, CIMO tai paikallinen TE-toimisto auttaa sen hankkimisessa.

Erityisesti pääkaupunkiseudulla on viime vuosina ollut huomattavia vaikeuksia asuntojen järjestämisessä, sillä alueella on muutenkin pulaa asunnoista, ja suuri osa harjoittelupaikoista keskittyy sinne. Tämän vuoksi CIMO toivoo työnantajan auttavan asunnon hankkimisessa varsinkin jos harjoittelujakso ulottuu elokuun lopun yli. Jos esimerkiksi yrityksen suomalainen työntekijä ottaa harjoittelijan vuokralaiseksi omaan kotiinsa, kielitaidon harjoittaminen on mahdollista myös vapaa-aikana.

Matkat

Harjoittelija maksaa matkat kotimaastaan harjoittelupaikkakunnalle ja takaisin. Myös työpaikan ja asunnon väliset matkakustannukset on harjoittelijan maksettava itse.

Vapaa-aika

Jotkut ELY-keskukset, TE-toimistot sekä korkeakoulut järjestävät kesäaikana vapaa-ajan toimintaa Suomeen saapuville harjoittelijoille. Kesäohjelmaa hoitamaan palkataan yleensä kesäsihteeri, joka aloittaa työnsä kesäkuun alussa ja ottaa silloin ensimmäisen kerran yhteyttä alueensa harjoittelijoihin. Tällöin harjoittelijat saavat mm. kesäsihteerin yhteystiedot, ja siitä lähtien he voivat kääntyä vapaa-aikaan liittyvissä kysymyksissään tämän puoleen.

Harjoittelijat saavat tiedotteen alueella järjestettävästä toiminnasta. Toisinaan jokin retki, esimerkiksi yrityskäynti, saattaa ajoittua harjoittelijan työaikaan. CIMO toivookin työnantajalta sellaista joustavuutta, että harjoittelija voisi osallistua retkille ja tehdä poissaolotunnit sisään etu- tai jälkikäteen.

3. Vielä kerran: harjoittelujakso alusta loppuun

Harjoittelija saapuu

Harjoittelijaksi hyväksytyt saavat CIMOsta tarkat ohjeet, joiden avulla käytännön asioita on helppo hoitaa. Harjoittelijalle kerrotaan mm. tarvittavien lupien ja vakuutusten hankkimisesta sekä matkaan ja maahantuloon liittyvistä järjestelyistä. Ohjeissa kuvataan lyhyesti myös harjoittelijan velvollisuuksia ja oikeuksia työntekijänä.

Kun harjoittelija on saanut tiedon hyväksymisestä, hän alkaa järjestää matkaansa. Hän hankkii tarvittaessa oleskeluluvan ja varaa matkansa. Harjoittelija lähettää yleensä vielä CIMOon kirjallisen vahvistuksen siitä, että ottaa harjoittelupaikan vastaan ja ilmoittaa samalla saapumisaikansa. CIMO ei valitettavasti voi organisoida harjoittelijoiden vastaanottoa, mutta työnantaja voi luonnollisesti halutessaan mennä harjoittelijaa vastaan esimerkiksi lentokentälle tai rautatieasemalle. Harjoittelijan saapumisen lähestyessä on hyvä varmistaa, että asuntoasia on kunnossa ja avaimet saatavilla.

Harjoittelijan on avattava pankkitili palkan maksamista varten: tiliä avatessaan harjoittelija esittää passinsa ja ilmoittaa osoitteensa Suomessa.

Suomen lain mukaan kaikilta yli kolmen kuukauden palvelussuhteen tulevilta nuorten ja lasten kanssa tekemisiin joutuvilta henkilöiltä vaaditaan rikosrekisteriotte. Työnantajan apua tarvitaan suomalaisen rikosrekisteriotteen hankkimisessa.

Tarkista, että lupa-asiat ovat kunnossa!

Heti harjoittelun alkuvaiheessa työnantajan tulee henkilökohtaisesti tarkistaa, että harjoittelijan passiin on merkitty oleskelulupa, mikäli hän sellaisen tarvitsee. Jos oleskelulupaa ei syystä tai toisesta ole, työnantajan tai harjoittelijan täytyy viipymättä ottaa yhteyttä CIMOon. Kannattaa muistaa, että viime kädessä työnantaja on juridisesti vastuussa siitä, että hänen palkkalistoillaan olevien työntekijöiden – myös harjoittelijoiden – lupa-asiat ovat kunnossa.

Harjoittelijan perehdyttäminen ja harjoittelusuunnitelma

Harjoittelija tulee perehdyttää työympäristöön ja -tehtäviin hyvin. Hänelle tulee nimetä oma ohjaaja, jonka puoleen hän voi kääntyä työhön liittyvissä kysymyksissä myös varsinaisen perehdyttämiskäynnin jälkeen. Suomeen tulevat harjoittelijat toivovat saavansa hyödyllistä ja opettavaa työkokemusta, joten työtehtävät on syytä miettiä jo etukäteen.

Kirjallisen harjoittelusuunnitelman tekeminen on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi etenkin silloin, kun harjoittelijan työtehtävät ovat vaativia. Harjoittelusuunnitelmaan voidaan kirjata mm. harjoittelulle asetetut tavoitteet, harjoittelun vaiheet ja harjoittelijan työtehtävät tarkasti eriteltyinä. Kokemukset ovat osoittaneet, että harjoittelusuunnitelmaa noudatettaessa sekä harjoittelija että työnantaja saavat harjoittelujaksosta enemmän irti: molempien osapuolten on helpompaa pitää kiinni esimerkiksi siitä, että harjoittelu kytkeytyy harjoittelijan opintoihin. Myös työnantaja hyötyy eniten juuri silloin, kun pysytellään harjoittelijan omalla erikoisalalla.

Harjoittelujaksosta aikana voi nauttia myös kulttuurivaihtopuolesta: harjoittelijat kertovat mielellään yrityksen muulle henkilöstölle omasta maastaan ja heille kannattaa järjestää siihen mahdollisuuksia.

Harjoittelujakson pidentäminen

Kun yhteistyö sujuu hyvin, sekä harjoittelija että työnantaja ovat tyytyväisiä. Toisinaan molemmat osapuolet haluavat pidentää harjoitteluaikaa. Tällöin työnantajan tulisi ottaa yhteyttä CIMOon ja vahvistaa uusi periodi viimeistään kolme viikkoa ennen alkuperäisen harjoittelujakson päättymistä. Mikäli harjoittelija ei ole ETA-maan tai Sveitsin kansalainen, hänen oleskelulupaansa on pidennettävä: CIMOssa kirjoitetaan pidentämiseen tarvittavat puollot. Oleskeluluvan pidennys maksaa 120 euroa (2009). Oleskeluluvan pidennyshakemus on jätettävä poliisille ennen varsinaisen oleskeluluvan umpeutumista.

ETA-maan ja Sveitsin kansalaisen (lukuun ottamatta pohjoismaalaisia) on rekisteröitävä oleskeluoikeutensa, mikä Suomessa oleskelu kestää yli kolme kuukautta. Oleskeluoikeus rekisteröidään asuinpaikkakunnan poliisiviranomaisella, joka perii pidentämisestä 40 euroa (2009).

Kun harjoittelujaksoa pidennetään, CIMO tai paikallinen työvoimatoimisto ei enää vastaa asunnon hankkimisesta, vaikka olisi alun perin sen järjestänyt. Toisin sanoen joko työnantaja tai harjoittelija itse joutuu hankkimaan uuden asunnon. Harjoittelijan on myös muistettava jatkaa vakuutuksensa voimassaoloaikaa harjoittelujakson pidentyessä.

Ongelmatilanteet

Myös ongelmatilanteita saattaa tulla, kuten elämässä yleensäkin. Useimmat ongelmista ovat kuitenkin tavalla tai toisella ratkaistavissa työnantajan ja harjoittelijan välisin keskusteluin. Mikäli ratkaisua ei löydy, voi aina kääntyä CIMO:n tai paikallisen työ- ja elinkeinotoimiston kansainvälistä harjoittelua hoitavan virkailijan puoleen.

Silloin tällöin käy ilmi, että oleskeluluvan tarvitseva harjoittelija on syystä tai toisesta tullut maahan ilman oleskelulupaa. Tällöin on viipymättä otettava yhteyttä CIMOon.

Viimeistään silloin kun harjoittelija sairastuu tai joutuu onnettomuuteen, saattaa käydä ilmi, että hänellä ei olekaan vakuutusta. Vakuutuksen puuttuminen tulee harjoittelijalle kalliiksi, varsinkin jos hän ei ole EU-maan kansalainen. EU-maan kansalainen saa sairaalahoidon samaan hintaan kuin suomalaiset, kunhan hänellä on mukanaan eurooppalainen sairaanhoitokortti, jonka hän saa omasta maastaan Kelaa vastaavasta sosiaalivakuutuslaitoksesta.

Sairastunutta harjoittelijaa koskevat samat säädökset kuin suomalaisia työntekijöitä. Sairausajan palkanmaksun perusteet tulee tarkistaa alan työehtosopimuksesta.

Mikäli työsuhteeseen liittyviin ongelmiin ei näy löytyvän ratkaisua, voi viime kädessä kääntyä työsuojelupiirin puoleen.

Harjoittelu päättyy

Mikäli ulkomainen harjoittelija haluaa vielä harjoittelujaksonsa jälkeen jäädä Suomeen, hänen tulee hakea pidennystä oleskelulupaansa: hakemus tehdään paikalliselle poliisiviranomaiselle hyvissä ajoin ennen harjoittelun päättymistä.

Onnellisessa tilanteessa sekä työnantaja että harjoittelija ovat harjoittelujaksoon tyytyväisiä. Parhaassa tapauksessa harjoittelijasta on

tullut työnantajan tärkeä kontakti kotimaassaan, kenties markkinointi-konsultti tai vienninedistäjä – joka tapauksessa ikuinen Suomen ystävä ja puolestapuhuja.

Harjoittelujakson päätteeksi työnantaja kirjoittaa harjoittelijalle työtodistuksen: on toivottavaa, että työtodistus kirjoitetaan englanniksi, jotta harjoittelija voisi osoittaa kansainvälisen työkokemuksensa myös tuleville työnantajilleen. Samoin työnantaja kirjoittaa englanniksi tositteen harjoittelijalle maksetusta palkasta ja peritystä lähdeverosta. Malli ehdotuksesta tositteeksi on sivulla 12.

Syksyllä työnantajilta pyydetään kirjallista palautetta harjoittelujakson onnistumisesta. Saatu palaute hyödyttää sekä CIMOa että harjoittelijan kotimaan yhdystoimistoa harjoittelijavaihdon kehittämistyössä.

CIMO ottaa mielellään vastaan muutakin harjoitteluun liittyvää palautetta!

Yhteyshenkilöt CIMOssa

Työelämäyhteistyö

Vastaava asiantuntija Ulla Härnä
puh. 0207 868 606
ulla.harna@cimo.fi

IAESTE-ohjelma

Ohjelma-asiantuntija Niina Juuti
puh. 0207 868 558
iaeste@cimo.fi
Ohjelmakoordinaattori Heli Tiilikainen
puh. 0207 868 564
iaeste@cimo.fi

Suomea Suomessa -ohjelma

Ohjelma-asiantuntija Riitta Uotila
puh. 0207 868 525
riitta.uotila@cimo.fi

Erasmus-ohjelma

Ohjelma-asiantuntija Anni Kallio
puh. 0207 868 574
anni.kallio@cimo.fi

<http://www.cimo.fi> |

Kansainvälistä harjoittelua koskevissa asioissa voi kääntyä myös lähimmän työvoimatoimiston tai oppilaitosten ura- ja rekrytointipalvelujen puoleen.

Muita harjoittelua järjestäviä tahoja

AIESEC

PL 179 (Merikasarminkatu 4), 00161 Helsinki
puh. (09) 612 9160, mc@aiesec.fi

Pohjola-Norden r.y.

Sibeliuksenkatu 9 A, 00250 Helsinki
puh. (09) 454 2080, pn@pohjola-norden.fi

ELSA-Finland r.y.

PL 862, 00101 Helsinki
board@elsafinland.fi

CIMO

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO
Hakaniemenranta 6 (PL 343)
00531 Helsinki
Puh. 0207 868 500 (vaihde) Faksi 0207 868 601
<http://www.cimo.fi>